

Економско-трговинска школа Бор

Извештај

о самовредновању области квалитета:

Програмирање, планирање и извештавање

Април, 2022.

Тим за самовредновање

Економско-трговинска школа Бор

Датум: 14.04.2022.г.

Број: 550

Извештај

о самовредновању области квалитета:

„Програмирање, планирање и извештавање“

Изласком новог Правилника о стандардима квалитета рада установе ("Сл. Гласник РС – Просветни гласник", бр.14/2018.), мења се дугогодишњи назив области квалитета који је гласио "Школски програм и Годишњи план рада" у садашњу област квалитета под називом Програмирање, планирање и извештавање.

До сада је Тим за самовредновање три пута обрађивао ову област под старим називом и сада четврти пут под новим називом са 3 нова стандарда и 16 индикатора.

У истраживању ове области квалитета, Тим је као инструменте користио:

- Годишњи план рада школе
- Школски програм
- Развојни план школе
- Правилник о стандардима квалитета рада установе
- Водич за самовредновање за установе у стручном образовању
- Педагошко-инструктивни рад – посете часовима од стране директор и педагога
- Глобалне и оперативне планове наставника
- Чек листе
- Записнике
- Упитнике за наставнике и ученике

У истраживању смо прво кренули са прегледом докумената које поседује школа преко чек листи и увидом у документа.

Школски програм заснован је на прописаним начелима из Закона о основама система образовања и васпитања и садржи све прогрске и друге законом прописане елементе. Сачињен је за период на четири године за све разреде и предмете.

Чек листа

ТВРДЊА	ДА	НЕ
Школски програм садржи назив,врсту и трајање Школског програма	+	
Школски програм садржи сврху,циљеве и задатке	+	
Школски програм садржи обавезне и изборне наставне предмете и модуле по образовним профилима и разредима	+	
Школски програм садржи трајање и основне облике извођења програма	+	
Школски програм садржи фонд часова за сваки разред	+	
Школски програм садржи фонд часова за сваки предмет	+	
Школски програм садржи начин и поступак остваривања прописаних наставних планова и програма	+	
Школски програм садржи факултативне наставне предмете , њихове садржаје и активности којима се остварују	+	
Школски програм садржи програм слободних и културних активности	+	
Школски програм садржи програм каријерног вођења и саветовања	+	
Школски програм садржи програм допунске,додатне и припремне наставе	+	
Школски орограм садржи програм заштите од насиља,злостављања и занемаривања	+	

Чек листа на основу које је извршено вредновање према индикатору –Програмирање образовно-васпитног рада је у функцији квалитета рада школе, можемо рећи да је средња оцена 4 за документ Школски програм.

Садржај кључних школских докумената одражава специфичност рада школе. Један од таквих докумената је и **Развојни план школе** у чијој изради су учествовале све циљне групе почев од наставника, директора, стручних сарадника, ученика, родитеља, локалне заједнице и свих осталих институцијалних партнера.

Развојни план школе је у трајању од 5 година; актуелан је од 2019.године и траје до 2024.године. Као један од значајнијих докумената школе, Развојни план садржи: Личну карту школе, историјат школе, материјално-техничке ресурсе школе, расположив простор, опрему, људске ресурсе, образовне профиле, снаге, слабости, мисију и визију, области вредновања, мере унапређивања у свим сегментима, велики број планова и програма, Европски развојни план као потребу модернизације установе, циљеве, очекиване исходе и план евалуације по кључним областима.

Оцена остварености овог документа је 4.

Годишњи план рада школе за школску 2021/2022. годину садржи 12 области и 219 странаца у којима су синхронизовано смештени планови, програми, правилници, задужења, акциони планови, информације и важни подаци за живот и рад школе.

Области су следеће:

1. Уводни део
2. Организација рада школе
3. Планови и програми стручних органа и стручних сарадника по школи
4. Планови и програми руководећих органа, органа управљања и других
5. Планови и програми рада актива и тимова
6. Индивидуални планови и програми наставника
7. Планови и програми ваннаставних активности
8. Посебни планови и програми васпитно-образовног рада
9. План и програм стручног усавршавања
10. Програм сарадње са друштвеном средином
11. Програм школског маркетинга
12. Праћење остваривања и евалуација годишњег плана рада школе

Чек листа

ТВРДЊА	ДА	НЕ
Годишњи план рада донет је у складу са Школским програмом, Развојним планом и годишњим календаром	+	
У акционим плановима органа, тела и тимова конкретизовани су циљеви из Развојног плана и Школског програма	+	
Планови органа, тела и тимова пројектују промене на свим нивоима деловања и одсликавају реални процес рада	+	
Оперативни планови органа, тела и тимова предвиђају механизме за праћење рада и извештавање током школске године	+	
Годишњи извештај садржи релевантне информације о раду школе и усклађен је са садржајем ГПШ	+	

Годишњи план је прилично обиман документ, богат информацијама, врло користан и употребљив. Годишњи план указује на основну идеју којом се школа води при изради, а то је потенцирање специфичности стручне школе и средине у којој она делује.

Оцена остварености овог документа је 4.

Наставници

Један од инструмената у истраживању је био упитник за наставнике. Питања, односно тврдње, преузете су из Правилника о стандардима квалитета рада установе у оригиналу. Као што је већ напред речено, упитник се састоји као и област истраживања од 3 стандарда

који укупно имају 16 индикатора или показатеља присутности. У анкетирању је учествовало 30 наставника.

ОБЛАСТ 1:ПРОГРАМИРАЊЕ, ПЛАНИРАЊЕ И ИЗВЕШТАВАЊЕ	
1.1. Програмирање образовно-васпитног рада је у функцији квалитетног рада школе.	
1.1.1.Школски програм се заснива на прописаним начелима за израду овог документа.	4
1.1.2.У изради Развојног плана установе учествовале су кључне циљне групе (наставници, стручни сарадници, директор, ученици, родитељи, локална заједница).	3,78
1.1.3.Садржај кључних школских докумената одржава специфичности установе.	3,91
1.1.4.Програмирање рада заснива се на анализи података и проценама квалитета рада установе.	3,87
1.1.5.У програмирању рада уважавају се узрасне, развојне и специфичне потребе ученика	3,78
НИВО ОСТВАРЕНОСТИ	3.89
1.2. Планирање рада органа, тела и тимова је у функцији ефективног и ефикасног рада у школи.	
1.2.1. Годишњи план рада донет је у складу са школским програмом, развојним планом и годишњим календаром.	4
1.2.2. У оперативним/акционим плановима органа, тела, тимова, стручних сарадника и директора конкретизовани су циљеви из развојног плана и школског програма и уважене су актуелне потребе школе.	3,91
1.2.3. Планови органа, тела и тимова јасно одсликавају процесе рада и пројектују промене на свим нивоима деловања.	3,52
1.2.4. Оперативно планирање органа, тела и тимова предвиђа активности и механизме за праћење рада и извештавање током школске године.	3,74
1.2.5. Годишњи извештај садржи релевантне информације о раду	4

школе и усклађен је са садржајем годишњег плана рада	
НИВО ОСТВАРЕНОСТИ	3.86
1.3. Планирање образовно-васпитног рада усмерено је на развој и остваривање циљева образовања и васпитања, стандарда постигнућа/исхода у наставним предметима и општих међупредметних и предметних компетенција.	
1.3.1. Наставници користе међупредметне и предметне компетенције и стандарде за глобално планирање наставе и исходе постигнућа за оперативно планирање наставе.	3,26
1.3.2. У оперативним плановима наставника и у њиховим дневним припремама видљиве су методе и технике којима је планирано активно учешће ученика на часу.	3,52
1.3.3. Планирање допунске наставе и додатног рада је функционално и засновано је на праћењу постигнућа ученика.	3,74
1.3.4. У планирању слободних активности уважавају се резултати испитивања интересовања ученика.	3,56
1.3.5. Планирање васпитног рада са ученицима засновано је на аналитичко истраживачким подацима, специфичним потребама ученика и условима непосредног окружења.	3,78
1.3.6. Припреме за наставни рад садрже самовредновање рада наставника и/или напомене о реализацији планираних активности	3,35
НИВО ОСТВАРЕНОСТИ	3.60

Средња оцена наставничких одговора износи **3,78**.

Ученици

За ученике је био припремљен упитник о допунској и додатној настави. У анкетирању су учествовали ученици по једно одељење из сваког разреда. Упитник се састојао од 4 питања затвореног типа на заокруживање и једно питање отвореног типа, односно давања мишљења.

Резултати анкетирања ученика:

1. На питање којом би оценом од 1 до 10 оценили рад допунске наставе; ученици су одговорили:
Први разред – оцена 6,30

Други разред – оцена 7,45
Трећи разред – оцена 7,73
Четврти разред – оцена 5,20
Средња оцена првог питања је **6,67**

2. Разлог због којег посећују допунску наставу:
 - Да би поправили оцену 48%
 - Да би боље разумели градиво са часа 39%
 - На предлог наставника 13%
3. Да ли им допунска настава помаже у превазилажењу тешкоћа:
ДА – 78% НЕ – 22%
4. Разлози због којих не посећују допунску наставу:
 - Не могу временски да се уклопим – 52%
 - На тим часовима се ради као на редовним – 10%
 - Губим време, знам да ништа нећу научити – 38%

Када је у питању додатна настава везано за посећеност и разлоге, ученици махом кажу да је не посећују, да их наставници не позивају и да им није потребна. Једино мишљење ученика матуранта на коментар о додатној настави: "Професори треба да ставе акценат и на додатну наставу, да јој се више посвете."

Коментари ученика за допунску наставу:

- "Наставник треба да заинтересује ученика на неки креативан начин."
- "Да наставници учине допунску занимљивијом наставом".
- "Ученик треба да дође на допунску наставу и тачно каже шта му није јасно".
- "Да се наставници више труде да нам помогну".
- "Код допунске наставе час треба да траје краће али са конкретним темама".
- "Немамо је баш из свих предмета а потребна је".
- "Допунска настава ми је помогла да поправим оцену".

Закључак и предлог мера

Из свега наведеног, произилази чињеница да су у овој области вредновања, кључне снаге постављени документи који су планирани за краћи или дужи временски период али да реализација појединих садржаја није у равнотежи планираног што управо потврђују одговори наставника.

Узимајући у обзир средњу оцену наставника и оцене остварености осталих области планирања и програмирања у раду школе, можемо рећи да је ова област квалитета

постигла средњу оцену **3.95**, што у принципу говори о снагама као бројнијим параметрима. Међутим у самовредновању је незаобилазно осврнути се на слабости, па то и чинимо овом приликом. Још једном ћемо се осврнути на стандарде из Правилника и одговоре наших испитаних наставника. Употреба термина "нижа оцена" у овом истраживању губи свој прави смисао јер су све средње оцене индикатора изнад 3,25 али ћемо их узети у обзир као потребу за отклањање слабости.

У првом стандарду: **Програмирање образовно-васпитног рада је у функцији квалитетног рада школе**, одговори наставника су са прилично високим оценама; средња оцена је скоро 3,9 што говори о доброј информисаности наставника и познавању школских докумената.

Други стандард: **Планирање рада органа, тела и тимова је у функцији ефективног и ефикасног рада у школи**, такође има високу средњу оцену од 3,86, сем тврдње да Планови органа, тела и тимова јасно одсликавају процесе рада и пројектују промене на свим нивоима деловања; која је оцењена са 3,52.

Трећи стандард: **Планирање образовно-васпитног рада усмерено је на развој и остваривање циљева образовања и васпитања, стандарда постигнућа/исхода у наставним предметима и општих међупредметних и предметних компетенција** Овај стандард има нешто мању оцену од претходних 3,60, што свакако говори да појединим показатељима – индикаторима треба посветити пажњу.

Кренућемо од стандарда који је оцењен нижом оценом и где су у суштини највеће слабости. Он гласи: **Планирање образовно-васпитног рада усмерено је на развој и остваривање циљева образовања и васпитања, стандарда постигнућа/исхода у наставним предметима и општих међупредметних и предметних компетенција.**

Поћи ћемо од индикатора који је са нешто нижом оценом од просечних и о коме су ученици дали своје мишљење, то је **Планирање допунске наставе и додатног рада је функционално и засновано је на праћењу постигнућа ученика.**

Додатна настава се организује за ученике који показују посебна интересовања и испољавају изразите способности за поједине наставне области а у највећем броју случајева користи за припрему ученика на такмичењима. Ове школске године није било довољно интересовања од стране ученика за учешћа на такмичењима јер скоро две године услед пандемије није било организованих такмичења, чему је умногоме допринела паду интересовања ученика.

О реализацији допунске наставе имали смо прилику да чујемо и ученичку страну. Да би допунска настава оправдала своју сврху и циљ, она не може бити понављање редовног часа већ добро осмишљена и припремљена без импровизације. Њен циљ не треба да буде само поправљање оцене већ отклањање тешкоћа у разумевању градива, подизање самопоуздања ученика, надокнада пропуштеног градива и успешно отклањање препрека.

Један од ниже оцењених индикатора гласи: **Наставници користе међупредметне и предметне компетенције и стандарде за глобално планирање наставе и исходе постигнућа за оперативно планирање наставе.**

Према анализама педагошко-инструктивног рада директора и педагога са посећених часова, планирање међупредметних и предметних компетенција су наведене у наставничким припремама за час, што ће у будуће бити и на обрасцу за глобално планирање наставе. Што се тиче исхода постигнућа, они се налазе у оперативном планирању наставника као и у припреми, само је питање њихове остварености. Да ли су написани исходи на папиру реализовани уживо на часу? Овај показатељ мора бити круцијалан за сваког наставника.

Следећи индикатор са нижом оценом гласи: **У оперативним плановима наставника и у њиховим дневним припремама видљиве су методе и технике којима је планирано активно учешће ученика на часу.** Поново ћемо се вратити на претходну причу да постоји планирано и написано али колико су методе и технике видљиве на самом часу, колика је активност ученика, ко је доминирао на часу? Ко је имао активно учешће? Све су ово питања која могу помоћи наставнику да препозна и освести слабости које кваре и умањују квалитет припреме и реализације часа.

Одговор на још један индикатор из истог стандарда који је оцењен нижом оценом је: **Припреме за наставни рад садрже самовредновање рада наставника и/или напомене о реализацији планираних активности**

Да би наставник имао комплетну слику о свом раду, није довољна само повратна информација на часу јер она говори о постигнутом циљу и исходима, док употреба самовредновања производи објективну слику о аспектима рада које треба мењати или неговати и унапредити.

Сагледавајући комплетну област квалитета коју смо истраживали и узимајући у обзир враћање у нормалне токове живота и рада школе након двогодишњег притиска и измењених околности које је са собом донела пандемија вируса, можемо бити изузетно задовољни постигнутим резултатима. Значајан осврт у планирању, програмирању и извештавању су активности у домену подршке ученицима из осетљивих групација а посебно онима који уче по измењеном програму ИОП-у 2. Чланови тима за Инклузију су савршено умрежили интерне и екстерне пружаоце подршке нашим ученицима којима је помоћ потребна.

Инструменти, са којима је извршено самовредновање ове области квалитета, јасно говоре да школа континуирано прати промене у образовном систему, али и тенденције које су присутне у потребама не само на локалном нивоу, него и шире, и да исте уграђује у своје програме образовања.

Сагледавањем општих и специфичних циљева програма установе, уочава се усмереност школе на: свестрани развој личности ученика, развој и поштовање различитости кроз расне, културне и друге равноправности, развој вештине комуникације, а посебно оспособљавање ученика за професионалну каријеру и целоживотно учење.

Школа неће одустајати од постављених визија, већ ће перманентно радити на унапређивању постојећих ресурса и поспешивању квалитета образовно-васпитног рада.

Тим за самовредновање

Директор

Светлана Радосављевић